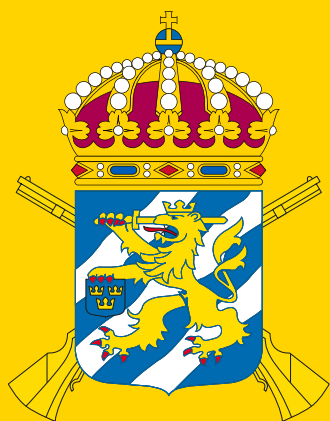

Älvsborgsgatan

Boris Claesson 100 år

Föredrag av översten Joakim Paasikivi Sid 3

Lilla Jul Sid 5

NATO Sid 10

Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening

Plusgiro 17 10 56-5
Brigadgatan 10 A, 504 31 Borås
info@kamrati15.se

HEDERSORDFÖRANDE
Sven Wergård

Ordförande:
Svante Bergh
Tel. 0709-20 21 88
E-post:
svante.bergh@me.com

Vice ordförande:
Jan Andersson
Tel.bost. 033-10 15 57
Mobil: 0705-92 69 18
E-post: jan@renajs.se

Sekreterare:
Ingrid Ståhl
Tel. 0706-35 55 03
E-post:
iobstahl5@gmail.com

Kassör:
Jan Andersson
Tel.bost. 033-10 15 57
Mobil: 0705-92 69 18
E-post: jan@renajs.se

REDAKTIONEN:
Älvsborgaren:
Lars Rehn
Tel.bost. 0705-57 71 07
E-post:
larsbarry.rehn@gmail.com

Utgivare:
Kamratföreningsförbundet Älvsborgarna

Redaktionen förbehåller sig rätten att på insända bidrag sätta underrubriker och p.g.a. disponibelt utrymme tvingas till avkortningar.

Svante Bergh

Jan Andersson

Ingrid Ståhl

Jan Andersson

Lars Rehn

Ordföranden har ordet

Det lackar mot vår. Men, det är inte svetten som lackar. Just nu har våren gått i baklås och vägen till Göteborg är spärriad.

Men problem som detta är till för att övervinnas.

Kriget i Ukraina har också gått i stå. Det beror mest på att tjälen släpper, och att det är svårt att anfalla utom längs vägar. Ryssarna är helt hänsynslösa vad avser människoliv och förlorar massor av soldater, upp till 5 gånger så många som ukrainarna.

Jag bedömer att under april kommer en motoffensiv från Ukraina. De kommer då att vara stärkta med vapen från väst. Ryssarna kommer att söka möta detta med en köttmur. Jag bedömer att Ukraina kommer att ha rejäla framgångar redan före sommaren.

Jag upplever också att Sverige och Väst har förstått allvaret i det som sker. Det är ytterst demokratin och vårt sätt att leva, med individuella friheter under ansvar, som står på spel.

Ukraina slåss för sin överlevnad men också för hela vårt sätt att leva. De är värda allt stöd.

Slava Ukraina!

Vi har snart årsmöte och då kommer ni få höra att:

- ekonomin är i god balans
- våra aktiviteter är välbesökta och många
- Anders Bougarth och mässen fungerar fint
- att vi kommer att byta några i styrelsen

Vi har sedan senast haft bla Lars och Lena Wilderäng på besök. Han är mycket kunnig vad avser kriget i Ukraina. Lena, som är känd äventyrerska och deltidssbrandman berättade om egna upplevelser då hon frivilligt arbetat för räddningstjänsten i Ukraina. Hon betonade betydelsen av minröjning.

Vi hade ett fullbokat besök då från TV kände Joakim Paasikivi talade runt Ukraina. Han var kunnig, humoristisk och ödmjuk.

Vi har haft anförande av Nils -Ove Jansson som är en av landets kunnigaste vad avser ubåtar och hotet från ryska marinen. Han var som vanligt uppskattad.

Jag kommer vid årsmötet att tala om erfarenheter från Ukraina.

Den 21 mars talar vår minister för civilt försvar Oskar Bohlin för Föreningen för Göteborgs Försvar- på Chalmers

Den 13 april kommer Rikshemvärnschefen Laura Swaana Wrede till mässen. Hon är en mycket kunnig och god talare och fd officer från Lv 6. Sådant förpliktar.

Den 27 april kommer Försvarsministern Paul Jonsson till Föreningen för Göteborgs Försvar.

Den 11 maj kommer ambassadör LE Lundin till mässen- Han är fd ambassadör i EU och OSSE och kommer att tala om svensk säkerhetspolitik. Han har lett en stor utredning för Kungl Krigsvetenskapsakademien i detta ämne.

Som ni ser fortsätter vi med spännande och utvecklande föredrag. Jan Andersson leder också flera intressanta resor.

Bl a går en resa i juni till Krakow och en i september till Nordkalotten. Jan har blivit ombedd att ordna resor även för Föreningen för Göteborgs Försvars medlemmar. Troligen kommer därför även några sådana kamrater med på dessa resor.

Svante Bergh
Ordförande

E-POSTADRESS!

Har du e-postadress så sänd in den till vår kanslist Stefan Jacobsson
info@kamrati15.se

Du får då information, kallelser m.m. som ine hinner komma i tidningen.

Föredrag av översten Joakim Paasikivi

Vår förenings ordf och vice ordf, Svante Berg och Jan Andersson är fantastiska på att ta fram verkligen kunniga och intressanta föredragshållare. Torsdagen 19 jan fick vi besök utav överstelöjtnant Joakim Paasikivi, som är lärare vid Försvarshögskolan.

I en absolut fullsatt lokal fick vi äran att lyssna till denne kunnige och trevlige överste som började med att Ukraina har goda möjligheter att vinna kriget mot Ryssland. Han inledde med att föra ett resonemang som började för flera hundra år sedan det om att Ryssland känt sig instängda och ibland överkörda från stater i väst men vill nu återuppstå stormaktsstatus och som sådan kunna dominera sina små grannar.

Putin anser att Sovjetunionens sammanbrott är århundradets största förlust. Paasikivi hävdar att i och med att oppositionen saknas så har Putins världsbild helt fått dominera stor del av ryssarnas vardag som bara har TV att stödja sig på, och där budskapet är mycket enkelriktat. Stor del av ryssarna stöder därför den väpnade "specialoperationen". Det hjälper därför inte att Putin avgår. En motsvarande potentiell kommer att ta över. Han förde ett intressant resonemang utifrån olika slutmål Ukraina resp Ryssland har.

Ukraina strävar efter att få ett fritt Ukraina med demokrati. Ryssland (Putin) kan enbart tolerera ett ryskt lydrike där ukrainare som folk är utrotade. Kan inte tillåta ett demokratiskt rike som en förebild så nära inpå Ryssland. Detta innebär att allt resonemang om kompromisser stupar på

sin orimlighet. Ukraina kan inte vara nästan fritt. En lösning med minsta eftergift måste föregås av Ukraina i så fall.

Tyvärr leder detta till att kriget måste fortsätta tills det finns en segrare. Ukraina vill med västs stöd återta sina gränser. Sedan kräver man krigsskadestånd, att ett stort antal ryssar ställs inför domstolen i HAAG och att landets gränser garanteras.

Paasikivi visade sedan läget på marken där ryssland fortfarande behärskar stora landområden men där Ukraina återtagit stora ytor främst uppe i nordost. Han pekar på att Ukraina lyckas att uppnå att Ryssland inte törs flyga över Ukrainiskt luftrum. Han trycker också på betydelsen av luftvärn och egen flygförmåga. Han förde därefter resonemang om möjlig utgång ur kriget. Han menar att det kan bli mycket långvarig, men också att det är fullt möjligt att Ukraina med stöd av västerländska vapen kan återta sitt territorium och därmed "vinna" kriget under 2023.

En viktig del i detta är det ledarskap som man lärt sig i Ukraina som vi här kallar "uppdragstaktik". Detta ledar är helt överlägset på slagfältet. Samtidigt är det i en totalitär stat som Ryssland nära nog omöjligt att använda.

Efter föredraget fick åhörarna ställa frågor till föredragshållaren. Intresset var stort efter det intressanta föredraget så till sist fick vår ordförande efter alla frågor maximera frågorna till kvällens sista tre.

Efter detta avtackade ordf Svante Berg och vice ordf Jan Andersson kvällens huvudperson, som visat mycket kunskap över kvällens föredrag.

Svante Berg & Lars Rehn

Fullt till sista plats.

Allan Mann

Torsdagen 1 september hade vår förening glädjen av att lyssna på ett spännande och mycket intressant föredrag av övlt Ecke Nilsson som är ansvarig för Garnisonsmuseet i Skövde. Här kommer ett sammandrag av hans mycket intressanta föredrag.

**“Den mest dekorerade svensken under anandra världskriget, Allan Mann”
Allan blev en av de mest kända svenska officerarna under efterkrigstiden.**

Jan Andersson lämnar gåva till Ecke Nilsson.

Allan var mycket förtegen om sina insatser under andra världskriget, men han var Sveriges mest legendariska frivillige på de allierades sida. Han var med i Finska vinterkriget och stred därefter i Norge 1940. Han deltog i rädden mot Dieppe 1942 och han skall ha genomfört 52 kuriruppdrag för Special Operatives Executive, SOE, från Sverige in i det ockuperade Norge.

Allan blev också en av Sveriges mest kända och uppskattade officerare i modern tid. I mer än 30 år utbildade han alla blivande officerare i närstrid och gymnastik på Krigsskolan Karlberg..

(Redaktörens anm.) Själv kom jag i kontakt med honom när bataljonschefen på I 15 bestämde att på varje kompani skall finnas ett befäl som hade hand om den fysiska träningen samt närstrid för kompaniets soldater. Vi var tre i första omgången som under tre veckor på Karlberg med Mann som utbildningschef i närstrid samt orientering.

På de övningar han hade tog han ut en av kursdeltagarna för att på denne föreläsa inför övriga deltagare och oftast med

orden: “Du som är från I 15 kommer fram till mig så visar vi övriga tillvägagångssättet”. Där stod jag ett par meter framför honom med mitt vapen försett med en lång bajonett. Anfall nu mig och stick din bajonett i mitt bröst.

Man är inte så värst tuff i detta läget, gjorde ett tafatt anfall. Avbryt och stick mig här, samtidigt som han pekade mot sitt bröst. OK tänkte jag, gör som han säger sprang mot honom med bajonetten riktad mot hans bröst. Efter två snabba steg slog han till, jag flög åt ett håll, kpsiten åt andra hållet, Allan med ett leende sa, “man måste handla fortare än man tänker”.

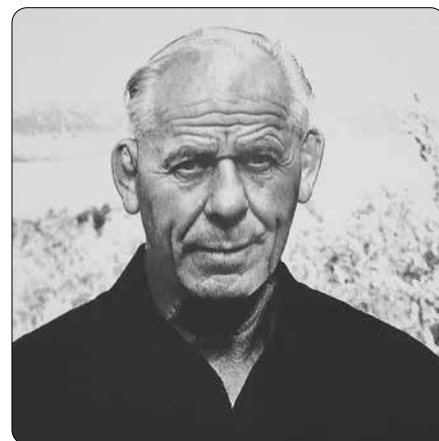
De som kände Allan Mann beskriver honom som mycket tystlåten och ovillig att tala om sina krigserfarenheter. De sabotage jag var med om var sådana att de kan göras om vid ett nytt krig, och jag tänker inte ge en eventuell fiende några tips. Därför finns det mest fragmentariska uppgifter om hans insatser i Finland, Norge och andra länder.

Allan Mann föddes den 5 maj 1921 i Töreboda, norr om Borås och var äldst av 10 syskon - fyra bröder och fem systrar. Allan avled den 5 dec 2005.

Då Finlands vinterkrig bröt ut hösten 1939 anmälde sig den då 18-åriga elektrikerlärlingen Allan som krigsfrivillig. Han hade ingen militär utbildning, hade inte ens mönstrat, men var en vältränad idrottsman som 1938 blev Skaraborgsmästare i brottning. Efter en tid som civilarbetare enrollerades han den 8 januari 1940 vid Svenska Frivilligkåren andra depå kompani som nr 8038 och avancerade snart till ordonnans i kårstaben åt kaptenen Malcolm Murray, som senare blev chef för Krigsskolan Karlberg och generalmajor.

När striderna upphörde den 13 mars tog Allan tåget hem till Töreboda. I den svenska frivilligkåren fanns även drygt 700 normän. När Allan återvände hem från Finland stod hans pluton under befäl av den norske löjtnanten Einar Gamst.

När tyskarna angrep Norge 9 april 1940, beslutade Allan att engagera sig och åkte till Norge där han placerades i det förband som leddes av löjtnanten Einar

Gamst. Det hade känts som ett svek mot kamratgänget om han inte ställt upp.

Allan Mann deltog i striderna både vid Skarnes, väster om Kongsvinger och vid os, söder om Röros. Där skall han ha räddat en norsk soldat som fått ett skott genom en lunga. sedermera blev han efter striderna befordrad till korpral och tilldelades Krigsmedaljen av det Fria Norges Legation i Stockholm.

Den 3 maj gav de norska styrkorna i melersta Norge upp motståndet. Allan och ett tiotal av kamraterna beslutade att fortsätta striden uppe i Narvik, men vägen var spärrad så man tvingades resa genom Sverige. Som turister åkte de via Boden Haparanda till Rovaniemi och fortsatte med en lastbil på dåliga vägar till Petsamo.

De fortsatte med båt till Narvik. Tillsammans med ett norskt infanteriregemente deltog de i anfallet mot Narvik, som de

Forts. nästa sida

Forts. Allan Mann

lyckades återerövra från tyskarna. Allans franske chef, en underlöjtnant ur legionen träffades av splitter och sårades svårt i en fot. Allan byggde en kälke och drog den franske officeren österut mot Sverige under nitton timmar där de hittades av en svensk patrull som sedan transporterade dem till Kiruna lasarett,

För sin insats vid Narvik, 19 år gammal, utnämndes han några år efter kriget till riddare av franska Hederslegionen och erhöll även "Croix de Guerre för sina tjänster för fransmännen. Den franske löjtnanten blev senare överste och fransk militärattaché i Köpenhamn och kunde där tacka Allan för hjälpen.

En annan god vän till Allan var Knut Haukelid som deltog i sprängningen av Tungvattenanläggningen i Vemok utanför Rjukan 1943. De kan ha lärt känna varandra när Knut Haukelid ledde gruppen som sprängde en färja lastad med tungt vatten på Tinnsjön i februari 1944. Allan lär ha funnits med bland de många medhjälpare som behövdes för stödja uppdraget både före och efter själva sabotaget.

1945-1947 genomgick Allan den norska gymnastik- och idrottsskolan där han ganska snart blev lärare. På 1950-talet jobbade han som instruktör på (GIS).

I november 1960 förordnades han till värnpliktig kapten här vid Älvsborgs Regemente i Borås men arbetade vid Krigs-

skolan Karlberg och fick där fast anställning fram till sin pensionering 1984.

Allans egna ord: Har man varit med om kriget blir man ganska ödmjuk. Kanske har man sett alltför många gå över gränsen. Man glömmer inte att man bara var en av många som genomförde jobbet - och hade tur som kom tillbaka.

Vi tackar den mycket kunnige Ecke Nilsson, för ett verkligen fint intressant föredrag som han framförde om denne underbara Allan Mann.

Lars Rehn

Föreningen "Lilla Jul och Nyårsmottagning

Traditionen bjuder att i december firar vi Lilla Jul så även gjordes det i det gångna året.

Det har även blivit en tradition, de senare åren att gästerna möts redan utanför entrén till kanslihuset utav två Karoliner i sina fina uniformer, som stående i enskild ställning hälsade gästerna välkomna.

Anders Bourgardt hade tillsammans med sina medhjälpare dukat upp ett underbart "julbord" där inget utav traditionen saknades. Under måltiden har vi under senare år fått glädjen att få lyssna på Arvid Hills underhållning med piano-musik, så även i år

Mätta och belåtna fick vi därefter lyssna till den fina Toarps Lucia, som med

sina tärnor förgyllde kvällen med mycket vacker seriös sång.

Som vanligt samlas föreningens medlemmar till nyårs mottagningen på årets första dag, så även i år. Efter välkomstdrinken berättade Jan Andersson om kommande verksamhet och därefter skålade vi för det nya året, 2023. Därefter kaffe och Anders "Rydalstårta" samt två chokladpraliner. Nöjda och belåtna bröt vi upp kl. 16.00.

Saga Brandt

Ett mycket intressant föredrag om ubåtar och ubåtshotet mot Sverige och övrig Norden hade vi glädjen torsdagen 16 februari att få lyssna till i en fullsatt lokal ett uppskattat föredrag, utav:

Kommendören Nils-Ove Jansson

Nils-Ove är en pensionerad sjöofficer och har haft en central roll under ubåtskränkningarna. Han har ingått i den marina analysgruppen och var under tre år operativt ansvarig för Kustflottans "ubåtsjakt insatser". Han har analyserat WP-marinstridskrafter och varit Chef för Försvarstabens Underrättelseavdelning. Under åren 1992-95 var han Chef för ÖB:s Underrättelse- och Säkerhets Kontor och Ställföreträdande Chef för MUST.

Kommendören av 1.graden Nils-Ove Janssons sista befattning var Chef för Västkustens Marinkommando med Öresunds Marindistrikt. Han lämnade försvaret 2001 efter 35 års tjänstgöring. Han har lämnat underlag till Ubåtsskyddskommissionen 1983 samt Ubåtskommissionerna 1995 och 2001. Är nu ledamot i Kungliga Örlogsmannassällskapet och Krigsvetenskapsakademien.

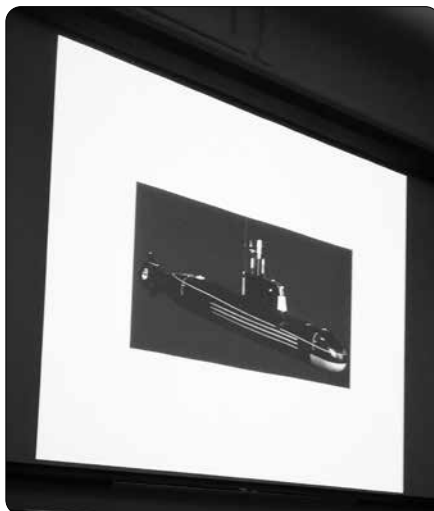

Kvällens föredrag handlade mycket om observationer av främmande undervattensverksamhet i svenska vatten med konventionella ubåtsbesök inom svenska skärgården. Tex.Bogserbåten Ajax var den 18 sept 1980 under förflyttning då ett ubåtsstorn dök upp cirka 300 meter förut.

Den korsade Ajaxs kurs och försvann sedan ner under ytan på sydvästlig kurs efter ca 15 sekunder. Alla på bryggan såg tornet. När tornet försvunnit syntes en kraftig vågbildning. Befälet kunde efteråt identifiera ubåten att den var av Whiskeyklass. Vid denna tidpunkt fanns det omkring femtio Whiskeyubåtar i den sovjetiska Östersjömarinen.

Utforskning av svenska vatten är baserad på flera tusen inrapporterade och

utredda händelser bl.a. från Hårsfjärden/Muskö, Karlskrona och Gullmaren på Västkusten finns många rapporter som visar att baserna utspanats under mycket lång tid. Det finns även rapporter om främmande dykare i nära anslutning till fartygs tunnlarna på Muskö. Observationer finns också i anslutning till min och torpedförråd på både Väst- Syd och Ostkusten.

I stort har man enligt föredragshållaren vetskap om att Kustspaningsradar och torn radarstationer längst hela den svenska kusten. Detta kan också kopplas till undervattens observationer liksom vissa radiosändarkomplex och marina telekabler i skärgården.

Något som är svårt att förklara för vår granne i öst, vad gjorde de nästan inne i Karlskrona året 1957? Svårt att skylla ifrån sig när beviset är en stor ubåt med beteckning från grannen i öst.

Nils-Ove Jansson

Längst den djupa Bottenhavskusten finns ett flertal goda observationer av ubåtsstorn och "mastskogar" som pekar mot ryska ubåtar. Vidare har svenska handelsfartyg och ett kustbevakningsfartyg rapporterat radarekon som följt efter dem genom passagen av Södra Kvarken.

Detta var några utdrag från den mycket kunnige kvällens föredragshållare. Mycket otäckt, som händer men även tryggt att veta att vårt försvar inte står handfallna inför sina uppgifter.

Kraftiga applåder visade åhörarnas uppskattning av föredraget. Vår ordförande Svante Berg tackade föredragshållaren samt vice ordf Jan Andersson överlämnade den sedvanliga gåvan. Se, det var en lyckad kväll.

(Tacksamma för det mycket intressanta, men lite fundersamma om hur vår granne i öst är och fungerar, begav vi oss hem med tanken i huvudet hur är det i stora världen)

Lars Rehn

Fullsatt.

Spök Synen på Karlberg

Kung Karl XI:s drottning Ulrika Eleonora avled 1693 på lustslottet Karlberg, dit den kungliga familjen hade flyttat ut för sommaren. Drottningen hade länge varit sjuklig, och blev allt sämre strax efter flyttningen. Den 26 juli avled hon, av samtida uppteckningar att döma djupt sörjd av hela folket. Ulrika Eleonora hade ägnat mycket tid åt välgörenhet, och hennes främsta medhjälpare hade varit överhovmästarinnan, grevinnan Maria Elisabeth Lillie, född Stenbock, (Torpa Västergötland) som också var drottningens vän. Denna låg svårt sjuk och kunde inte lämna sitt sjukläger.

I stora rikssalen på Karlberg låg drottningen på lit de parade. Under dessa tre månader höll befäl och manskap ur livgardet vakt på slottet, en kapten, en un-

derofficer, 24 meniga och fyra drabanter. Enligt kungens order, som finns bevarad, skulle kaptenen bo i en kammare mitt emot rikssalen. Han anförtröddes nyckeln till salen och skulle ett par gånger om dagen se efter att allt var väl där inne.

En av dessa livgardes kaptener som förde befälet var Gustav Johan Stormcrantz, som då var 42 år och hade varit kompanichef i tio år.

Han berättar att en "sorgvagn" från hovet i Stockholm en natt kom ut till Karlberg. Vagnen var förspänd med tre par hästar och omgivna av facklor. Stormcrantz skyndade ut för att ta emot gästen. Det visade sig vara överhovmästarinnan, grevinnan Stenbock, (Torpa Stenhus) som hade sin lilla hund med på armen. Kapte-

nen som kände henne förde henne uppför trappan, släppte in henne i rikssalen, själv stannade han utanför.

Grevinnan blev kvar där inne så länge att han blev orolig och kikade in genom nyckelhålet. Han fick då se hur drottningen och hennes väninna stod och samtade vid ett av fönstren, Kaptenen blev så förskräckt att han "strax begynte spotta blod".

Hovmästarinnan kom aldrig ur salen, hon försvann liksom hela hennes ekipeage utan att någon kunde säga vart eller hur.

Kapten Stormcrantz rapporterade det skedda till kungen. Dagen efter avled kaptenen. Innan dess hade hans hand varit som om man tagit i en svamp. Grevinnan avled sex veckor efter drottningen.

Boken "Otroligt men sant"

Lars Rehn

Osdal, Katrineberg och Kristiansfält

Dessa namn är väl kända, inte enbart utav människor som arbetat på "vårt" gamla regemente utan även av de flesta Boråsare.

Jag har en gammal bok "Bilder från det gångna Borås" af Ada Damm, tryckt på Borås Tidning 1918, som bl.a. handlar om dessa tre "länderier".

Det vackra gamla Osdal, eller "Oschdal", som folk sa, fanns redan på 1600-talet och var i början av 1830-talet en stor herrgård med vidsträckta skogar. Ägare under många år var patron Hans Carling. Han förkovrade i alla avseenden och förskönade gården till en mönsterägendom. Många lantbruksmöten och Hushållningssällskap förlades till gården.

Långt före Älvsborgs Regemente flyttade till Borås blev området Kronans egen- dom.

När regementet flyttade till Borås var tanken att i den mycket vackra herrgården, synnerligen var lämplig till en regementschef bostad men så blev det icke. Det vackra corp de logiset revs före regementet förflyttning.

Det vackra och det sista Landeriet i Borås var Katrineberg (f.d.mäss) som ägdes i

början av 1800-talet av lagmannen friherre J. H. von Strokirch, vilken ansågs som en stor bråk- och processmakare, vilken flitigt låg i delo med sina grannar. Vid en stämma eller möte tog också en lantman sin lilla revanche, ty liten hämnd är också en hämnd. Han drog upp sin snusdosa och lät den cirkulera med en sidoblick på S. vilkens näsa genom olyckshändelse reducerats till ett minimum samt anmärkte: "Dä ä la bäst te passa på å snusa, den som har nåt att snusa mä."

Lagmannen överlät senare Katrineberg till flera kända Boråsare bl.a. till fru Amanda, f. Holmer. Hon hade även en stor våning i staden vid allén. På Katrineberg drev hon så kallade "bresiljekvarnar". Amanda styrde o ställde med stor myndighet och höll ett gästfritt hus. Vännerna från staden vandrade hit ofta och gärna. Där bjöd hon gärna på jättfat med våfflor mm.

Bord och stolar sköts undan i stora salen, snart gick dansen av hjärtans lust. Där dansade den unge häradshövdingen Axel

Wendt, den blivande borgmästaren i staden. Amanda hade ett gott hjärta och gav när nöden bultade på hennes dörr fulla händer till behövande.

Ett av de fina "länderierna" i grannskapet av Osdal var Kristiansfält, som för oss som arbetat på 15 var regementschefens bostad. Denna vackra byggnad uppfördes av apotekaren Christian v Sydow, efter vilken det erhölet sitt namn. Huset hade då ett helt annat utseende mot i våra dagar. Där har även borgmästare N.G. Sommelius ägt landeriet.

Den som verkligen iordningställt den vackra trädgården var grosshandlaren Claes Bergendahl, som först använde det som sitt sommarnöje, men i slutet av 1860-talet helt dit flyttat. Trädgården hade vid hans tid ett utomordentligt vackert utseende.

Den förste militära regementschef vid Älvsborgs regemente var överste Paul Melin. En vacker sommardag 1871 anställdes en stor bjudning på Kristiansfält till ära för överstens vackra trädgård.

Fram till i stort sett tills regementets nedläggning har cheferna för regementet bott på Kristiansfält.

Lars Rehn

Fredsarbete på Cypern

Jag var kompanichef på Bat 83 C på Cypern och bodde med min stab på Camp Polar mitt i den lilla staden Athieno. En dag fick jag en förfrågan från skolans rektor om jag kunde komma till skolan och föreläsa på engelska för de äldsta barnen om UN-FICYP samt om Sverige.

Jag kontrade med ett ännu bättre förslag. Jag bjöd in hela skolan till barnens dag på Camp Polar. De 150 barnen skulle kunna komma klassvis vid olika klockslag under en dag tillsammans med sina lärare. Varje klass skulle få stanna ca i två timmar. Rektorn blev eld och lågor och vi bokade nästföljande fredag för detta. En projektgrupp bildades på kompaniet och vi gjorde en plan med ett tidschema samt ordnade ett antal stationer som barnen skulle besöka i mindre grupper. Ett stationssystem med andra ord. På en station inne i vår stora matsal fick de se en turistfilm om Sverige samt äta glass i stora lass.

Vid en annan station hade vi placerat ut åtta gamla fälttelefoner med vev runt om på Campen och kopplat ihop dessa till "heta linjen". Alla barnen kunde prata med alla samtidigt i en enda röra. Denna station blev en jättesuccé eftersom telefoner sällan fanns i hemmen på Cypern på den tiden och mobiltelefoner var ju inte ens uppfunna.

På en station hade vi samlat ihop fyra Volvo terrängbilar med vilka mina förare körde runt på fältet bakom campen. Där hade vi med en grävsropa gjort djupa svackor och kullar i en slinga på ca 300 meter. Ungarna hissnade och tjöt och de ville aldrig sluta åka. Någon unge kräktes i bilen men alla var glada ändå. På ytterligare en station serverades pannkakor och våfflor med sylt och vispgräddde, så mycket som de orkade äta. Sammanlagt passerade 150 barn och lärare under dagen och det var svårt att avgöra ifall det var barnen eller lärarna som hade mest kul.

Tillställningen blev en total succé. Det var första gången som de cypriotiska barnen hade deltagit i ett nöjesfält under ledning av soldater. Det var en helsida med bilder i Cyperns största dagstidning dagen efter.

Senare på lördagen fick jag besök av Andreas, som var Town Clerk i Athieno, och han berättar att befolkningen i hela staden pratade om detta roliga som barnen hade fått vara med om hos FN svenskar. Han hade dessutom blivit tillfrågad av en representant för Athienos pensionärsförening om även pensionärer och gamla i stan kunde få komma och få en "egen dag" på Camp Polar.

Jag frågade Andreas vad som skulle hända ifall någon gamling skulle få hjärtsnörp och dö av hjärtsnörp under bilfärden på terrängbanan. Oroa dig inte, sa Andreas, det tar i så fall jag och muktaren i Athieno ansvaret för. (Muktaren är en vis gammal man som motsvarar en borgmästare/domare).

–"Skulle det gå så illa, sa Andreas, så får den gamlingen i alla fall dö med ett leende på läpparna. Dagen efter, på söndagen, vid lunchtid hade vi åter upprättat alla stationer och cirka 30 gamla gubbar, inklusive den gamle Muktaren kom på besök. Flera av gubbarna var ganska skraltiga. Många gick med käpp, ett par kom med rullator och några gubbar satt i rullstol.

Flera av dem hade nästan inga tänder i munnen. Förväntningarna var skyhöga. Tre terrängbilar körde runt med gubbarna varv efter varv på terrängbanan. Gubbarna fick lyftas in och ut ur bilarna och de ville aldrig sluta åka. Sedan fick de pannkakor, kaffe och öl som vi hade dukat upp. De åt och de drack och de var så uppspelta att de tjuvtrade som ett gäng dagisbarn. De var lyckligare än någonsin och bad mig hälsa till kung Carl Gustav och drottning Silvia och tacka.

Fredsarbete kan se ut på många olika sätt!

Lennart Liden

Krig är bevisligen kaos!

Under en övning med GU bataljonen i trakten av Ulricehamn deltog jag som stridsdomare i övningsledningen. Chef för övningsledningen var majoren Kurt Rune Harald Ljung. Han kunde beskrivas som en kortväxt, ganska säregen och mycket påhittig officer. Han överraskade ofta genom att tänka och handla utanför ramar.

Den allra sista övningsdagen skulle bataljonen helt enkelt genomföra en marsch tillbaka till I 15 och någonstans utefter marschvägen skulle en B-styrka vara grupperad och genomföra eldöverfall för att träna kompanierna i att retirera och marschomläggning.

När bataljonen precis startat sin förflyttning från Ulricehamnsområdet i gryningen

fick vi i övningsledningen dock höra att B-styrkan hade blivit kvarglömmande hemma på I 15 och aldrig skulle hinna ut i terrängen för att "sätta käppar i hjulet" för bataljonens marsch.

Nu blev goda råd dyra för oss i övningsledningen. Utan motstånd av B-styrkan skulle bataljonen befäl aldrig få tillfälle att öva vare sig strid eller marschomläggning och bataljonen skulle bara kunna rulla på i lugn och ro och vara på kasern tre till fyra timmar före tidsplanen. Viktig utbildning skulle gå förlorad. Middagen på kasern var dessutom senarelagd till klockan 1900 den kvällen och det dög inte att bataljonen kom hem redan klockan 1400.

När majoren Ljung fick höra om situationen så sa han bara till oss stridsdomare: –"Hoppa in i bilen och kör mot Borås fort som fan!

När vi kommit mindre än halvvägs mellan Ulricehamn och Borås så fick vi order att stanna bilen i en fyrvägs korsning.

Majoren Ljung hoppade ur bilen och ställde sig mitt i korsningen.

När kompanierna strax därefter kom fram till korsningen dirigerade Ljung några traktorer och skyttegrupper västerut, några österut och några fick fortsätta rakt fram. Traktorförarna följde snabbt majorens anvisningar i olika riktningar.

När samtliga kompanier hade delats upp på detta sätt i kompassens alla riktningar vände han sig mot oss i den förvånade stridsdomargruppen och sa –"Mina her! –"Krig är kaos! –"Nu har de truppförande befälen fått lite att bita i och bataljonen kommer troligen hem till kasern lagom till middagen! –"Nu stänger vi av vår radio och åker hem till kasern!

Jag vill minnas att en de sista plutonerna inte kom till kasern förrän klockan 2100 den kvällen. Majoren Ljung gav begreppet improvisation en helt ny innebörd!

Lennart Lindén

Avdankad kapten

De flesta har väl hört talas om en "avdankad kapten"?

"Begreppet" har att göra med avskedet, han är "avtackad". Vi Associerar nog begreppet till en något luggsliten äldre gentleman, men på 1700-talet såg de flesta officerare fram emot att ta ut sin pension så tidigt som möjligt. Det så kallade ackordet var en sorts pensionsinbetalning som de en gång erlagt för sin officersfullmakt. De fick tillbaka med ränta, när de tog avsked. Ackordet kom till god användning när de ville köpa en gård, vilket de flesta officerare ville.

De högre officerarna var nästan utan undantag adliga på 1700-talet och början på 1800-talet. De allra flesta tillhörde en privilegierad lantadel, där ett eller flera

familjegods fanns att tillgå, när det blev dags för avsked. Officersyrket sågs som en inkörsport till ett mer stadgat liv som lantjunkare. Som exempel kan vi ta Nils Gabriel Djurklou, född 1780. Han var son till överstelöjtnanten vid Närke-Värmland regemente Nils Djurklou.

Endast fyra år gammal fick han sergeants grad och blev fänrik vid samma ålder vid faderns regemente. Här kan man tala om förbindelser, förmögenhet och klassprivilegier. Fadern köpte helt enkelt en officersfullmakt, när en sådan blev ledig för att försäkra sig om att sonen kunde bli officer.

Visserligen fick den minderårige så kallade volontären ingen lön, men karriären var spikrak rak. När Nils Gabriel var 15-

19 år gick han på den nyinrättade kadett-skolan på Karlberg i stället för att bevista ett gymnasium, och blev antagen som löjtnant 1801. Sedan följde kommandering till Karlskrona, så Skåne och kriget i Pommern 1807 där han "bevistade förefallande träffningar".

Den 15 februari 1808 utnämndes han till stabskapten vid regementets finaste kompani, Livkompaniet. Efter kriget mot Norge och Västra arméns marsch till Stockholm för att avsätta kungen, tog han redan 1810 avsked för att ta hand om familjegodset, Sörby säteri i Norrbyås socken. Han var då 30 år gammal, och hade givetvis fått en hel del livserfarenhet och en titel som passade på en gravsten vänd åt hans säteri.

Lars Rehn

(Så bodde officerarna av Martin Giertz)

Monumentet vid sjön

En tragedi i slutfasen av andra världskriget då alla började skönja freden,

Fredagen den 20 oktober 1944, klockan 00:25 störtade ett amerikanskt kurirplan av typen Consolidated C-87 Liberator Express på Risveden vid sjön Anten, ca elva kilometer NV om Alingsås. Hela besättningen om 6 man omkom.

Det störtade planet hade tillsammans med fyra andra plan startat från England med destination Bromma, Stockholm. På grund av dåligt väder omdirigerades planen till Torslanda, Göteborg. Fyra plan

landade lyckligt och väl på Torslanda men NC 18618 kom aldrig fram. Vad orsaken var vet man inte men det fanns tydliga kulhål i planet men man vet inte när planet blivit beskjutet.

Planet var lastat med 110 dunkar olja och ingick i en mycket hemlig krigsoperation kallad projekt "Sonnie". Denna operation var så hemlig att man i USA spred ryktet att planet störtat i Asien.

Den 27 maj 1945 restes ett minnesmonument på platsen där man kan läsa om den tragiska händelsen.

Besättningen utgjordes av 6 st. Pilot Troett Bulloch med andrepilot Paul Buchanan. Teknikern Earl Nore, radio operatörerna Jim Johnston och Oakley Ragland. Navigatör Collin Campbell.

Vid platsen på en minnessten står följande: Här omkom den 20 oktober 1944 sex flygare från Amerikas Förenta Stater. De föll för sitt fosterland för frihet och rätt i andra världskriget.

(Den som kan, gör ett besök på platsen och upplev den tragiska händelsen)

Lars Rehn

De militära boställena

Karl XI skapade sitt berömda indelningsverk, där varje landskap hade sitt regemente, lett av officerare som skulle känna samhörighet med sitt kompani och därför måste bo i samma härad som soldaterna. Från slutet av 1600-talet bestämdes att bönderna bekostade ett soldattorp med lite mark och en täppa runtomkring. Så uppstod de cirka 37 000 soldattorp. Många av dem är kvar, bl.a. vårt soldattorp på I 15, Laddatorpet.

Rikets drygt tusen officerare däremot, skulle avlönas av kronan. Staten var fattig och konungen anslog en medelstor gård ur kronans domäner för deras försörjning In natura.

Officerarna fick dessutom en mindre avlöning i kontanter. Bostället skulle vara deras fasta försörjning. Boställena var i allmänhet "reducerade", dvs till kronan indragna gårdar, som tidigare ägts av adeln. Många av dessa hade inte skötts särskilt effektivt och staten ansåg att adeln därför förverkat sin äganderätt. Cirka tusen av dessa skulle bli både bostad och försörja alla officerare i det nya indelningsverket. Därtill anslogs en stor mängd mindre gårdar, vars arrenden bidrog till att försörja officerarna.

Vi fick därmed en armé av yrkeskrigare som var jordbrukare i fredstid.

Överstar och majorer fick bo på herrgårdsliknande kungsgårdar. De brukade sällan sina gårdar själva utan hade många drängar och en rättare som skötte den stora gården. Boställena var inte alla lika utan kunde variera i utseende men omfattade minst 10-15 rum, 2 flyglar och en mängd uthus.

Det fanns 30 regementen och alltså 30 överste boställen. Varje regemente hade drygt 30 officerare.

Underofficerare en sergeant eller en fanjunkare fick som löneförmån att bruka en gård från kronans domäner på en areal knappt ett halvt mantal.

Lars Rehn

(Så bodde Officerarna av Martin Giertz)

Nato

Eftersom NATO nu är högaktuellet vill jag lämna en liten sammanfattning. NATO (North Atlantic Treaty Organization, även känd som Atlantpakten) bildades 1949. Bildandet var ett svar på Pragkuppen 1948 och Sovjets blockad av Berlin samma år. Inledningsvis var 12 länder medlemmar och när detta skrivs är det 30 länder.

NATO är en försvarsallians och bygger på ett antal överenskommelser (14 st. Artiklar) varvid Artikel 5 är mest känd och viktigast men även Artikel 4 är viktig. Artikel 5 innebär att om ett land angrips så angrips hela NATO d.v.s. "en för alla, alla för en". Vad man sedan hjälper till med avgör varje land. Artikel 4 stadgar att varje medlem har rätt att begära samråd om det känner sig hotat av en yttre fiende. Artikel 4 har använts flera gånger.

Nato är ett multilateralt samarbete vars organisation styrs av en politisk och militär ledningsstruktur. Dess militära resurser består nästan uteslutande av medlemslänternas egna försvarsmakter. Endast ett mindre antal AWACS-flygplan (radar/stridsledningsplan) tillhör själva Nato-organisationen.

NATO organisationen omfattar ungefär 4 000 civila tjänstemän och drygt 8 000 stabsofficerare. Varje medlemsland avgör vad som skall avdelas till NATO och detta både i grundberedskap och i alla krisnivåer tom krig. I Grundberedskap har NATO ett antal stridsgrupper. Dessa kan vara Marina stridsgrupper, flygstridsgrupper och mixade arméförband t.ex. i de Baltiska länderna.

Den politiska ledningen, Nordatlantiska rådet (North-Atlantic Council, NAC) är Natos högsta beslutande organ. Rådet fattar beslut i viktiga politiska frågor och

övergripande försvarsplanering. Besluten kräver enighet, vilket ger samtliga medlemmar vetorätt. Medlemsländerna representeras i det löpande arbetet av sina Nato-ambassadörer.

Ett par gånger per år sammanträder utrikes- och försvarsministrar. Vid särskilda tillfällen sammanträder medlemslänternas regeringschefer. Arbetet i Nordatlantiska rådet leds av Natos generalsekreterare som i sitt arbete understöds av en stab. NATO ambassadören biträds av både civil och militär personal. Staben är lokaliserad till Bryssel.

Den militära ledningen utgörs av Militärkommittén (Military Committee, MC) som är Natos högsta militära organ, men är underordnad och har en rådgivande funktion gentemot Nordatlantiska rådet. Medlemsländerna företräds löpande av förordnade militärer och mer sällan av sina överbefälhavare.

Kommittén och dess ordförande biträds av Internationella militära staben (International Military Staff, IMS) som består av personal från samtliga medlemsstater. Utöver det rådgivande uppdraget ansvarar Militärkommittén för Natos två strategiska kommandon: Allied Command Operations (ACO) och Allied Command Transformation (ACT, Norfolk USA).

Det operativa befälet över ACO innehas av Supreme Allied Commander Europe (SACEUR), som av sed alltid är en amerikansk general eller amiral som utanför Nato även för befäl över United States European Command. Denne har i rollen som SACEUR sitt högkvarter för Allied Command Operations (ACO) förlagt till Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) som är beläget utanför Mons i Belgien.

Under Saceur och ACO lyder på operativ nivå två underkommandon. Det ena är Joint Force Command Brunssum har ett regionalt fokus på Centraleuropa och nordvästra Europa, inklusive Östersjöområdet och är baserat i Brunssum, Nederländerna. JFC Brunssum leds i regel av en tysk general. Det andra, Joint Force Command Naples, har regionalt fokus på södra Europa och är beläget i Neapel i Italien. JFC Naples leds alltid av en amerikansk amiral, som dessutom är chef för den amerikanska 6:e flottan i Medelhavet. Joint Force Command

Norfolk på USA östkust är ett marint kommando som ska säkra att trupp- och materialförstärkningar från USA når fram till Europa och skydda de nordatlantiska sjövägarna. Joint Support and Enabling Command i Ulm i södra Tyskland ska säkra förflyttningar över land och samordna alliansens logistiska funktioner.

Delvis parallellt med den operativa nivå finns den taktiska eller försvarsgrensspecifika nivån. Allied Air Command (Aircom) i Ramstein i Tyskland har ansvar för alliansens luftstridskrafter. Allied Maritime Command (Marcom) i Northwood, Storbritannien, hanterar alliansens marina stridskrafter, och Allied Land Command (Landcom) i Izmir i Turkiet, ansvarar för arméstridskrafterna.

Sedan flera år tillbaka har Sverige en NATO ambassadör i Bryssel. Denne biträds av en svensk general/amiral som stöds av ett antal stabsofficerare. Vid samtliga NATO staber, och även några som inte tidigare är nämnda, samt i USA finns svenskaförbindelse officerare eller stabsofficerare. Nästan alla tillhör Högkvarteret och av denna anledning har jag besök de flesta staberna minst en gång.

Som kommentar till NATO organisation kan nämnas att eftersom NATO beslut kräver enighet kan beslutsfattandet ta tid. För att korta ner tiden till beslut så övas den politiska och militära ledningen varje år i beslutsfattning och då i olika scenarier/försvarsplanering. (Jag har själv deltagit i sådana övningar ett par gånger). Förutom detta genomför NATO flera militära ledningsövningar.

USA kan i värsta fall inte invänta att alla skall vara överrens och har därför egna förband under egen militär ledning. Av denna anledning har USA egna ledningskommandon i Europa (USEUCOM i Stuttgart). När Sverige och Finland blir medlemmar så är det rimligt att NATO överser ledningsstrukturen både i Östersjön och i norra delen av NATO.

Lennart Klevenparr

Svensk NATO ansökan och vägen fram

Efter att farmgångsrikt varit ett alliansfritt land under mycket lång tid fick Rysslands anfall på Ukraina i februari 2022 den svenska regeringen att ompröva tidigare ställningstaganden.

Alla försvarsavtal med olika länder och inom EU bedömdes inte räcka längre. Samma slutsats drog Finland. Den 16 maj 2022 fattade regeringen, med ett brett stöd i riksdagen, beslut om att ansöka om medlemskap i Nato. Den 5 juli 2022 undertecknade samtliga Natoländer anslutningsprotokollet för Sverige, vilket möjliggör svenskt medlemskap i Nato.

På motsv. sett och samtidigt gjorde Finland. Nästa steg i processen är att varje NATO lands riksdag/parlament skall godkänna vår ansökan. När detta skrivs så återstår endast ett par länder varvid Turkiet är det ena och det mest omtalade. Ett svenskt medlemskap innebär utan tvekan en ökad säkerhetspolitisk säkerhet

gentemot Ryssland och än större säkerhet då Finland har valt samma väg. Rent militärt sett så lär medlemskapet gå lätt då vi redan har personal i NATO staber, har övat tillsammans och tillämpar NATO standarder.

Ett Svensk och Finskt medlemskap innebär inte bara ökad säkerhet för oss utan NATO får många stora fördelar/vinster. Östersjön blir ett NATO innanhav, NATO får ett toppmodernt och relativt stort svensk flygvapen med flera baser, en modern svensk marin med t.ex. ubåtar och amfibie förband, en stor Finsk armé, en lång Finsk landsgräns mot Ryssland som kan nyttjas för t.ex. underrättelse inhämtning, närhet till Murmansk område och St Petersburg samt ökad styrka i Nordkalotten och Arktis.

Av dessa anledningar bedömer jag att Turkiet vid behov kommer att tvingas av flera tunga NATO länder att godta Sveriges och Finlands ansökan. När medlem-

skapet är klart förväntas Sverige bidra med personal till Natos politiska och militära strukturer, ungefär 250 befattningar. Utöver det ska Sverige bidra till Natos gemensamma budget med omkring 600 miljoner kronor per år.

Därutöver kom Natoländerna 2014 överens om gemensamma målsättningar för försvarssatsningar till 2024 där medlemmarna förväntas lägga två procent av BNP på försvaret och 20 procent av detta på försvarsmateriel, krav som dock mindre än hälften av medlemmarna i dagsläget lever upp till. Sverige har som ambition att försvarssatsningarna ska uppgå till två procent av BNP 2026.

Lennart Klevensparr

Officerarnas sociala och ekonomiska villkor

Från Militärstat till civilsamhälle

På 1700 talet var officerarna utan konkurrens mest inflytelserika gruppen i svenska samhället. Gunnar Artéus har i sitt standardverk Krigsmakt och samhälle i frihetstidens Sverige visat hur militären och officerarna totalt dominerade staten under frihetstiden. Militärstaten, som man har kallat samhället, hade en statsbudget där krigsmakten stod för 60-65% av statens totala utgifter, medan de civila kostnaderna endast belöpte sig till 35-40% av riksstaten.

På Riddarhuset var under perioden 1720-1772 omkring 65% det vill säga två tredjedelar av medlemmarna officerare och samma dominerande andel hade militärerna av rikets högsta och mäktigaste ämbeten under samma period.

I slutet av 1800-talet var läget ett helt annat. De indelta officerarna hade en undanskymd plats i samhället. 1809 hade deras adelsprivilegier avskaffats och 1833 slopades det militära ackordsystemet,

som fungerat som ett sorts klass kitt som stängt ute obemedlade. 1876 skedde en lönerreform som innebar att alla officerare avlönades kontant.

Det ineffektiva boställs systemet övergavs, på samma sätt som prästernas prästgårdar på 1910-talet drogs in till staten. Prästerna fick då precis som officerarna 1876, för första gången kontant lön av staten. Lönerna var dock jämförelsevis låga. Det var svårt att leva på dessa löner.

De indelta officerarna bodde nu i slutet av 1800-talet huvudsakligen i städerna och anlätades efter avsked ofta som postmästare. Många blev verksamma som duktiga konstnärer eller tecknare. Boställena förvandlades till bondgårdar. I ett industrialiserat samhälle var de indelta officerarna en marginaliserad grupp i samhället.

På 1700-talet utgjorde ännu officerarna och deras familjer en mycket uppskattad och viktig del av landsbygdens ganska fåtaliga ståndspersoner. De kom med ny-

heter från stora världen och var vanan att umgås, de var charmanta kavaljerer som både kunde dansa och konversera. När en officersfamilj blivit kommenderad till en ny trakt möttes man därför med stort intresse av traktens gelika. Eftersom nästan alla officerare var adliga så välkomnades en nyinflyttad familj varmt av sina ståndsbroder. Många var dessutom släkt med varandra.

En klassisk skildring hur det kunde gå till berättar greve von Saltzas hur hans farfar, en karolin, togs emot i början på 1720-talet när han tillträdde ett förfallet kaptensboställe i det avlägsna Ydre, kallat Ruda. Det var det enda lediga kompani bostället han kunde hitta.

Huset hade stått obebott i 30 år. Inga hela fönster, ruttet golv. Redan nästa morgon kom gamla grannfrun ridande i tvärsadel och i knäet hade hon en stor ostkaka och ett knyte med bakelser och klenäter åt barnen. Flera av grannfruarna kom med kalvstek, vilt och fisk, ägg och smör. På eftermiddagen kom fruarnas herrar o män med vagnar fyllda med bräder och plank, nya fönster. Det förfallna huset var förnyat efter åtta dagar.

Lars Rehn

(Martin Giertz "Så bodde officerarna")

Svenska förluster i andra världskriget spår

Här är några från de första krigsåren 1940-1942

1940. Ryska plan fäller bomber över Kallax utanför Luleå, några dagar senare fäller de bomber över Pajala. Det betraktas att båda händelserna var misstag efter felnavigering. Bomberna orsakar materiell förstörelse.

I februari utsätts den kommunistiska tidningen Norrskensflamman i Luleå. Fem personer dödades, varav två barn.

Olyckan i Armasjärvi, 46 unga militärer dör. Totalt 65 svenska handelsfartyg krigsförsliser, 510 svenska sjömän omkommer.

1941. Troligen sabotage, ett fjärrgodståg med tysk artilleriammunition på väg till Finland exploderar i Kryllbo. Tre tåg

och stora delar av stationsområdet förstörs. 24 personer skadas.

Jagarna Göteborg, Klas Horn exploderar, fattar eld och sjunker under mystiska omständigheter på Hårsfjärden.

Troligen sabotage. 33 besättningsmän dödas och 17 skadas.

1942. Två allvarliga tåg olyckor i Tydinge och Södertälje. 15 människor omkommer och skadas.

Malmångaren C F Liljevalch torpederas och sänks utanför Västervik av den Sovjetiska ubåten L-3. 33 besättningsmän mister livet, sju räddas. Ångaren går till botten.

Enbart på denna kuststräcka hade fyra fartyg sänkts på kort tid av främmande ubåtar, varav 69 man mist sina liv.

Den sovjetiska ubåten SV-406 ligger och lurar i södra Östersjön, upptäcker kollastfartyget Bengt Sture som var lastat med kol på väg till Oxelösund. Ubåten sänker fartyget med flera torpeder. Femton besättningsmän dödas.

Kaptenen på ubåten, Jevgenij Osipov, ser hur sju besättningsmän förtvivlat försöker simma bort från det sjunkande skeppet och plockar upp dem som fångar. De förs till örlogsbasen Kronstadt utanför Leninsgrad, där de efter förhör förmodligen arkebuseras. Ingen tydlig förklaring över deras öden har framkommit. (forts följer)

Lars Rehn

Humor i fält

Hela GU bataljonen var ute på en fyra dagars bataljonsövning i trakten av Svenljunga. Jag var fanrik eller löjtnant och tränades i staben som bataljonsadjutant under majoren Erik Storckenfeldt som var truppförande bataljonschef. Alla hade mycket stor respekt för honom eftersom han var en man med stor integritet. Många kollegor kände en viss rädsla för Eriks bistra framtoning. Ingen kunde påstå att han var känd för att vara en muntergök.

De övade kompanierna under övningen hade alltid mycket att göra men i bataljonsstaben var det inte så mycket aktivitet.

Det så vi unga subalterner som jobbade där fördrev ofta tiden med att hitta på diverse mer eller mindre oskyldiga skämt utan bataljonschefens vetskap. Dels fick vi tiden att gå och dels tyckte vi det var det både spännande och roligt.

För att ta ett exempel så skickade vi ut våra mc-ordonnanser en eftermiddag till alla kompanichefer med en order att soldaterna inte fick använda tältspikar av järn vid tältförläggning utan att kompanierna skulle tillverka tältspikar av trä och grenar eftersom kreatur hade blivit skadade av kvarglömda tältspikar under tidigare fältövningar.

Detta var naturligtvis ett enda stort skämt. Eftersom Mj Storckenfeldt var bataljonschef så var det ingen kompanichef

som vågade säga ett enda knyst eller ifrågasätta denna konstiga order utan beordrade sina soldater att under stort besvär hugga och tälja hundratals tältspikar i nattens regn och mörker när det var dags att gå i bivack. Den enda frågan vi fick på morgonen från en kompanichef var om de nya tältspikarna av trä skulle medföras hem till kasern för framtida bruk. Vi svarade att det inte behövdes eftersom förbudet endast gäller i Svenljunga kommun.

Vi som jobbade i bataljonsstaben bestämde att vi hade tystnadsplikt.

Lennart Lindén

Boris Claesson - 100 år

Den 28 februari 2023 firade kaptenen Boris Claesson sin hundraårsdag.

Boris föddes i Hulared som den tredje i en syskonskara om nio barn. Hans första kontakt med försvaret var när hemvärnet bildades. Han var med där en tid innan det 1942 var dags att göra värnplikten. I samband med detta blev han stamanslidd.

Efter genomgångna militära skolor blev han underofficer med sergeants grad 1952, sedan fanjunkare och 1968 truppförvaltare. I samband med befälsreformen blev han kapten. 1973 valde han att gå i pension vid 50 år. Efter pensioneringen arbetade han under

flera år som instruktör i civilförsvaret. Parallellt med detta bedrev han jordgubbsodling under 20 års tid hade han även 15 bikupor. 1984 avled den bror som brukat fädernegården och då tog Boris över. Där lade han ner mycket arbete, inte minst inom skogsbruket.

100 år är en avsevärd ålder med Boris är fortfarande vid god vigör. En ryggskada och lätt yrsel gör att han använder rollator utomhus men i övrigt är han frisk och klarar det dagliga livet utan hemtjänst. Goda grannar är en god hjälp och ger trygghet i vardagen.

Uppvaktning från regem. Svante Uller och Åke Hell.

(En något annorlunda dikt ur häftet: *Minnen från Fristad Hed*)

Vaktpost, (Nattpost) vid Katrineberg, nya regementet i Borås

(En suck till Fristad 1916, eller postens längtan, åter till Fristad)

De gula ljusen inne i Borås, ha blandat husen som kål i sås
Tyst ligger huset och gårdens plan, när sakta bruset dör bort från stan.
Och klockan räknar ur kyrkans torn, och månen tecknar med sina horn
I glimmet glirrar en bajonett, och sanden klirrar så lätt, så lätt.
Små ljusa skyar mot norden gå, mot gröna byar och vågor blå
O, att vi bodde på åldrig slätt där frihet grodde på alla sätt.
Att "slå sig löser" där utanför och följa töserna till Sparsör
till sista tåget gick också an, om någon såget, vad visste han,
Farväl du gulaste groggars svall i vår "aula" då dag var all,
där nedom liden där bäcken rann. Ja håll i tiden ifall du kan
Vi gingo ofta i Påtorps park, där minnen dofta ur gammal mark
och sagan hängde i gråa flor, när månen svängde sig rund och stor
Och våra bål vid Skalle sand med djupa skålar i kvällens brand
och sommarflickan som satt i knät, och höll om brickan farväl med det.
Och skuggan dansar bisarr och lång, i månens fransar, kring torn o stång
På väggen darrar hans bajonett och sanden knarrar så lätt, så lätt

(Vaktposten, Knekten Klas)

Visste du ...

Det är inte bara tråkiga saker som händer i vårt land.

Här lite annat...

Goda nyheter under det senaste dygnet.

- Planeten fortsatte att vrida sin axel som vanligt med resultat att solen gick upp överallt på jorden.
- Miljarder fåglar sjöng och ett oändligt antal blommor blommade.
- Jorden välsignades med 385 000 helt nya ljuvliga människobarn.
- Intelligenta kärleksfulla och mycket modiga handlingar utfördes varje sekund någonstans på planeten.
- Miljoner människor avstod från att göra eller säga något elakt.
- Hundratusentals nya verkligen bra idéer kläcktes.
- Miljarder människor skrattade, lärde sig nåt nytt, rörde med ömhet vid varandra, älskade livet och vägrade ge upp.

Nedskrivet av Lars Rehn

Otroligt, men sant ...

Den auktoritära preussiske officeren. Order är order.

Den gamle preussiske kaptenen marscherade spänstigt fram till en pluton soldater på en gata i Berlin och började ryta ut order i myndig ton. Han stoppade en buss på väg till staden Köpenick utanför Berlin och föste in soldaterna.

Väl framme tågade han snabbt iväg med dem till Köpenicks rådhus och in i borgmästarens tjänsterum, där han fräste till de närvarande "Ni är arresterade!" Skrämd av officerens myndiga röst, stammade borgmästaren; "Var är er fullmakt?"

"Min fullmakt", röt kaptenen, "är mina soldater." Borgmästaren, som själv var reservofficer, undrade varför kaptenen var så gammal och bar sitt mössmärke upp och ner. Men han behöll sina funderingar för sig själv.

Kaptenen beordrade därpå stads kassören att överlämna alla kontanter att överlämna alla kontanter i kassan, 4,000 mark, och utfärdade ett "officiellt."

Borgmästaren, hans fru, stads kassören och vice borgmästaren fördes sedan ut ur rådhuset och sattes under bevakning. Kaptenen befälde soldaterna att stanna på sina poster en halvtimme, marscherade iväg med de 4.000 marken.

Kaptenen var var i själva verket Wilhelm Voigt, skomakare och f.d. straffånge, som hade utnyttjat preussarnas vördnad för uniformer för att beröva Köpenick dess blygsamma statskassa i oktober 1906.

Tio dagar senare, när polisen anlände till Voigts vindskupa, hittades uniformen. Han förklarade att han hade lärt sig härma de preussiska officerarnas sätt att tala och föra sig medan han lagade deras kängor. Han dömdes till fyra års fängelse.

Hans bedrift hade emellertid väckt stor sympati hos allmänheten, och han benådades av kejsaren efter att ha avtjänat halva straffet. Han drog sig tillbaka till Luxemburg, där han levde ett bekvämt liv på en livränta, donerad av en rik änkefru i Berlin som imponerats av hans enastående fräckhet.

Lars Rehn

(Otroligt men sant)

Tydlig en sann historia men något romantiserad. Från "Timmer och Massonite"

Ryttarmästare Silverlod

I låga ryttartorpet vid höga Hunneberg
där satt en ensam kvinna, lik snön var hennes färg
och tåren föll på linnet, på vilken tungt hon spann
när långsamt uti spisen den råa veden brann.

Med förklädessnibben trasig hon emot ögat tog;
"Visst är det tio år sen min Ola från mig drog
uti den polska fejden, men ej ett enda ord
jag hört af honom sedan - visst ligger han i jord!

Visst är han från mig tagen med kulor eller järn,
och borta är min glädje, min stolthet och mitt värn,
och gossen, som vi hade, när han for hemifrån,
den haver Herren tagit - ack, jag väl gråta må.

Ett år vi levat samman, blott ett, när kriget kom
och uti evig ångslan min glädje byttes om
var natt i mina drömmar han blodig för mig stod,
och sedan dog den lille, då svek mig allt mitt mod.

Dock höll jag modet uppe i flera vintrar än,
jag tänkte att jag skulle få återse min vän,
det talades om segrar, som unge kungen vann
att freden skulle komma, så tänkte jag ibland.

Men freden kom dock aldrig, ej hälsning eller bud;
kanhända, att han lever och har mig glömt, o Gud!
Den tanken var mig bittrast och outsägelig,
om bergen ville rasa och falla över mig!

Så kved den arma Elin en bister vinterkväll
och såg sig om bedrövad uti sitt lugna tjäll;
då hördes steg därute, hon knappt sig resa hann
förrän i stugan trädde en ståtlig riddersman.

"God afton", så han sade, "god afton och Guds fred
jag kommer ifrån kriget och från den rätta led,
och tröttnat har min gångare; I lånar mig väl hus
och låter mig få sova hos er till dagens ljus?"

Förvånad hörde Elin den granne herrens ord;
"Jag är en fattig kvinna och ensam på vår jord,
har ingenting att bjuda en så förnämer gäst."
"Behöfves icke heller, blott foder till min häst"

"Jag foder har tillräckligt, se"n vargen ref min ko.
en sådan stilig herre om ont jag ej kan tro-
och vågar därför bjuda Ers nåd att sitta ner
mens jag går ut en vändning och efter hästen ser".

"Blif kvar, min goda kvinna, det har jag redan gjort,
ty utan lof en krigsman tar för sig på hvar ort"

"Ni kommer då från kriget" bröt Elin häftigt ut,
"Det gör jag - raka vägen, nu är det äntligt slut.
Om annat låt oss tala, jag är på kriget mätt.
Här har ni ganska trefligt, här är så fint och nätt,
och själf i bästa åren, det synes att ni är.
Hur kommer sig, att ensam ni så vill sitta här?"

"Det är väl Herrens vilja, hans lag men inte min,
ty hådt jag blivit prövad, men säkert är mitt sinn
min man gått ut i kriget, och säkert är han död,
jag har ej hört det minsta af honom i min nöd.

"Man bör ej tro det värsta", var riddersmannens svar,
"ty har han äfven fallit, så finns det männer kvar,
en kvinna är väl evigt ej bunden af en ed,
bör och på annat gifte sig göra klart besked"

"För Guds skull, käre herre, nej tala inte så,
min Olle vill jag trogen igenom lifvet gå"
"Men om sin egen trohet mot eder Olle bröt?2
"Så vill jag dö, min herre!" - och rösten Elin tröt.

"Gråt ej" sad sad riddersmannen med en förändrad ton.
Stor tjänst han har förrättat vid Lilliehööks skvadron,
som ryttare benämndes och kallades han Lod;
den karlen vill jag minnas, det var en man med mod"

"På mina knän jag beder, välsignade Ers nåd,
vet ni af honom mera?" - Ack ja, ett tappert dåd,
som uti Sveriges häfder kanhända får sitt rum;
han räddade sin konung i träffningen vid Stuhm.

"Förvisso jag mig känner och vet, att det är så"
en blick sågs därvid lysa i Elins ögon blå
"ja, har han räddat kungen, då höfves mig ej gråt,
han har mig varit trogen - min Ola, mig förlåt!"

"Det gör han af allt hjärta", skrek riddersmannen båld
och slöt den ädla kvinnan intill sitt bröst af stål;
"du är en ärlig kvinna och åt mig alltför god,
fast av din Ola blifvit - ryttmästare Silfverlod"
"Timmer o masonite"

Nedskrivet av Lars Rehn

Lars Rehn

Lösningen insändes till:

Lars Rehn, Svängrumsgatan 23,
502 47 Borås, eller på min mail
larsbarry.rehn@gmail.com

Senast: 2023-05-29

Insänt av:

Sänd in meningens innehåll på de
skuggade rutorna. Tre insända rätta
lösningar dras och erhåller varsin
Trisslott.

Vinnare av rätt lösning Kluriga rutan nr. 65

Arne Lundgren, Skellefteå

Bengt Hjort

Anita Martinsson

Alla ni andra som löser rutan utan att
skicka in, gör det! Dumt att inte chansa!
Du kan ju bli miljonär.

Visste du

Att: Den lägsta punkten i vårt av-
långs land finns i utkanten av Kris-
tianstad och är 2,40 meter under
havsytan.

Att: Elefanten är det enda djur som
inte kan hoppa.

Att: på 10 minuter kan en orkan
frigöra mer energi än världens alla
kärnvapen tillsammans.

Att: Det är möjligt att leda en häst
eller ko uppför en trappa men inte
nedför.

Att: Det är omöjligt att nysa med
ögonen öppna.

Att: Att normalt hjärta slår 100.000
slag på ett dygn.

Lars Rehn

Kluriga rutan nr 66

Konstruktör Lars Rehn

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
A																			
B																			
C																			
D																			
E																			
F																			
G																			
H																			
I																			
J																			
K																			
L																			
M																			
N																			
O																			
P																			
Q																			
R																			
S																			

Vågrätt:

- A. Officer i kavalleriet. Regementschef.
- B. Balter eller kvinnonamn. kan en stor potatis göras till två. Äta. Inte vår.
- C. Gammal Göteborgs tidning. Ludvig. Mångas. Toa.
- D. Erik o Adam. Nybörjare. Verkligen tråkiga.
- E. Martin o David. Sigurd. Martin. Tore. Filip. Klocka. Mjölkas. Anders o Tore.
- F. Baltbo. Gammal mack. Hoppas slår in. Anders. David o Tore.
- G. Nedre botten. Tarzanrep. Anders. Viktor. Inte nere.
- H. Där bor det japaner. Erik o Ivar. Per Olof
- I. Sigurd. Anonyma alkoholister. Försvarsområde. Inte krig utan Slänga
- J. Ska rädda oss vid krig. Då får man körkort.
- K. Namnsdag 3/9. Gamla gudar.
- L. Gustav. Erik Ivar Sture. Inte våra. I dessa rinner vattnet lugnt. Torsten Tage.
- M. Litet väntrum ute. Hela jorden. Släkte.
- N. Erik. Stormakt. Halv mamma. Olof. Anders Olof. Fanns på gamla telefoner.
- O. Början på familj. Stor sjö i Ryssland. Spelar skådespelare. Urban.
- P. Görs på äpplen. Mjuka eller flicknamn. Soldatbonad.
- Q. Lena Larsson. Kvinnobonad. Har orienterare. Stort öglas.
- R. Elsa Andersson. Cesar o Tore. Militärt vapen. Isak. Kalle o Erik-
- S. Det befäl som har hand om kompaniets förnödenheter.

Lodrätt

1. Han är chef nattetid på regementet.
2. Bor i Skåne. Ludvig. Urban. Äppelträd.
3. Torsten o Tore. Tore. Blir kvar i kaffepannan. Olof.
4. Dryck. Luktat illa. Rävbo. Går upp o ned. Gör det kanske i trappuppgången
5. Engelsk herre. Viktor. Visar film. Meta. Lars o Lennart. Sigurd.
6. Ärlig. Ger oss Ljus. Kan stoet få. Urban. Slut för soldaten.
7. Parti. Nicklas. Nicklas. Får soldaten många. Spelar många på.
8. Tydligt kan dessa flyga. Erik. Sigurd. David. Är från Dalarna. Martin
9. Nästan allt. Inte efter. Var befälet fordom. Görs på Rea.
10. Rut, Anders o Erik. Niklas. Gammal östtysk bil, Adan o Ärlig. Kan hot vara.
11. Finns i leken. Stormakt. Rudolf Rune Ivar. Han hade en mack. Nicklas
12. Vill stoppa Sveriges Nato Ansökan. Erik o Edvin. Ludvig. Ett s i början blir det sant. Ivar.
13. Blir mer. Adam o Viktor. David o Tore. Göteborgs dam. Är A och O. Bertil.
14. Inte öst. Nils. Många 3. Rudolf. Erik.
15. Stabilt träd. Rudolf o Kalle. Urban. Kustartilleriet. Nils. Hans. Idrottsförening.
16. På den kan man höra musik o tal. Lage, Johan och stig. Ä.
17. Dött djur. På detta står vakten. Ludvig.
18. Provade. VC. 2. Vikinganamn.
19. Något annat i stället. Anders Nils och Rudolf. Musikinstrument.

Skicka in orden med de skuggade rutorna.

Frågorna berör ord med två eller flera bokstäver

Returadress
Älvsborgaren
Brigadgatan 10 A
504 31 Borås

KUNGLIG ÄLVSBORGS REGEMENTES KAMRATFÖRENING

Torsdag 13 april 2023

STORT FÖREDRAG I SAMVERKAN MED GÖTEBORGS FÖRSVARSFÖRENING

RIKSHEMVÄRNSCHEFEN, Generalmajor LAURA SWAAN WREDE, håller föredrag om **HEMVÄRNET** och dess utveckling. Hemvärnet har utvecklats mycket starkt, men det är förmodligen bara en början på hur man tänker förstärka Hemvärnet.
Denna fråga är synnerligen viktig i dessa oroliga tider!

PROGRAM

- Kl. 18.00 – 18.30 Samling på mässen.
Kl. 18.30 – 19.45 Ärtmiddag med pannkakor och kaffe.
Kl. 19.45 – 20.00 Förflyttning till Regimentssalen.
Kl. 20.00 – 21.30 Föredrag med frågestund.

Anmälan sker på hemsidan kamrati15.se
Sista dag för anmälan är 2023-04-11.
Detta föredrag kostar 150:- och gäst får medbjudas.

VÄLKOMNA!

Jan Andersson – Verksamhetsansvarig.

**DIGITALT
TRYCK**

Överraskande effektivt.

Grönbogatan 5 • 504 68 Borås
Tel. 033-12 24 10 • E-mail: info@dtryck.se
www.dtryck.se

KUNGLIG ÄLVSBORGS REGEMENTES
KAMRATFÖRENING

PROGRAM 2023

Januari	01	Nyårsmottagning	Mässen
	19	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
Februari	02	Öppet hus	Mässen
	16	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
Mars	02	Öppet hus	Mässen
	16	Årsmöte med ärtmiddag	Mässen
	30	Öppet hus	Mässen
April	13	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
	29	Endagsresa	S Sverige
Maj	11	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
	25	Torpafton	Laddatorpet
Juni	10/6 – 18/6	Årets Resa	Utlandet
Juli	–	Stängt	
Augusti	10	Torpafton	Laddatorpet
	24	Öppet hus	Mässen
September	2 – 10/9	Historisk resa	Norrland och Norge.
	14	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
Oktober	07	Regementsmarschen	Fristad – Borås
	12	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
	28	Höstmiddag	Mässen
November	09	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen
	23	Öppet hus	Mässen
December	08	Lilla Jul	Mässen

Detta program kan av oförutsedda händelser ändras. Var noga med att följa inbjudningarna som kommer på utskick före varje händelse.

Hjärtligt Välkomna till ett spännande år 2023.

Jan Andersson / Verksamhetsansvarig